

sabiex jinħadmu x'inhuma l-mezzi għall-finijiet tal-artikolu 66 tal-Kap. 318, il-liġi tikkwalifika l-proprjetà li għandu jittieħed il-valur tagħha dik li hija jew li tista' tkun użata għall-fini ta' investment jew bi qligħ - ma jirriżultax li l-vetturi li tagħhom ittieħed il-valur qegħdin jew jistgħu jipprovdu x'introjtu ulterjuri

MALTA

QORTI TAL-APPELL (Sede Inferjuri)

ONOR. IMĦALLEF
LAWRENCE MINTOFF

Seduta tal-21 ta' Frar, 2024

Appell Inferjuri Numru 4/2023 LM

Carmela Attard (K.I. nru. 2846(G))
(*'l-appellanta'*)

vs.

Direttur Ġenerali tas-Sigurtà Soċjali
(*'l-appellat'*)

Il-Qorti,

Preliminari

1. Dan huwa appell magħmul mir-rikorrenti **Carmela Attard (K.I. nru. 2846(G))** [minn issa 'l quddiem 'l-appellanta'] mid-deċiżjoni mogħtija fl-24 ta' Jannar, 2023, numru 29/23 [minn issa 'l quddiem 'id-deċiżjoni appellata'] mill-

Arbitru [minn issa 'l quddiem 'l-Arbitru'], li permezz tagħha ddecieda t-talba tagħha fil-konfront tal-intimat id-**Direttur Ġenerali tas-Sigurtà Soċjali** [minn issa 'l quddiem 'l-appellat'] billi ċaħadha u kkonferma d-deċiżjoni ta' dan tal-aħħar tas-27 ta' Settembru, 2021.

Fatti

2. Il-fatti tal-każ odjern jirrigwardaw l-imsemmija deċiżjoni tad-Direttur Ġenerali appellat fejn filwaqt li nforma lill-appellanta li kien irriżultalu li hija kienet tħallset żejjed mid-Dipartiment is-somma ta' €857.99 rappreżentanti Pensjoni tal-Età għall-perijodu bejn 6 ta' Ottubru, 2007 sa 30 ta' Lulju, 2021, u dan meħud in konsiderazzjoni r-rizorsi konsistenti fil-vetturi tar-raġel tagħha, qalilha li l-ħlas żejjed kien ser jitnaqqas bir-rata ta' 10% mill-istess Pensjoni tal-Età li hija kienet qiegħda tircievi jew minn xi benefiċċju ieħor li hija tkun qiegħda tircievi mid-Dipartiment.

Mertu

3. L-appellanta appellat minn din id-deċiżjoni quddiem l-Arbitru fl-14 ta' Ottubru, 2021, fejn ikkontestat id-deċiżjoni tal-appellat, filwaqt li spjegat ċ-ċirkostanzi tagħha.

4. L-appellat wieġeb fid-9 ta' Ġunju, 2022, fejn huwa spjega wkoll iċ-ċirkostanzi tal-każ odjern, u talab sabiex l-Arbitru jikkonferma d-deċiżjoni appellata, u jiċċad it-talba tal-appellanta.

Id-deċiżjoni appellata

5. L-Arbitru wasal għad-deċiżjoni appellata wara li għamel is-segwent i konsiderazzjonijiet:

“Ikkonsidra s-segwent i:

Dan huwa appell minn deċiżjoni mogħtija mid-DSS datata 27.9.21 fejn id-DSS kien informa lill-appellant illi tħallset żejjed l-ammont ta’ Eur 857.99 qua pensjoni tal-Età għall-perijodu 6.10.07 sa 20.7.21 u dana minħabba “riżorsi fuq vetturi tar-raġel” fejn l-appellanta stqarret illi l-vetturi kienu ta’ valur baxx ħafna; ma jintużawx u fil-perijodu de quo ir-raġel tagħha marad serjament;

Id-DSS irrisponda fis-sens illi il-vetturi de quo ġew żvelati minn informazzjoni li kiseb l-istess DSS mingħand it-TCU

Ikkunsidra:

Illi tfa’ Carmen Attard ossia Lorenzo Attard u Maria Portelli nfurmaw lill-Arbitru illi Carmen Attard kienet indisposta u li fil-mori tal-proċeduri [sic!] u li l-eredi tiegħu huma martu Carmen Attrad; Lorenzo Attard u Maria Portelli;

Ikkunsidra:

Illi mid-dokumenti eżebiti fl-atti ossia dawk li d-DSS ottjena mingħand it-TCU, fost affarijiet oħra irrizulta illi r-raġel tal-appellanta ossia Carmel Attard kien proprjetarju ta’ erba’ vetturi ossia (i) Dodge D3881, (ii) Land Rover GAL 213; (iii) Leyanld CBV 505 u (iv) Bedord Pickup CBD715 b’dan illi ai fini ta’ dawn il-proċeduri id-DSS ħa biss in konsiderazzjoni il-vetturi Dodge D3881 stmata Eur 2,000 u l-Land Rover GAL 213 stmata Eur 850;

Ikkunsidra:

Illi peress illi:

(iv) l-Arbitru għandu biss a disposizzjoni tiegħu l-valutazzjonijiet tal-karozzi li ġew ippreżentati fl-atti u li fuqhom d-DSS għamel il-kalkolu tiegħu sabiex wasal għall-ħlas żejjed odjern;

(v) għalhekk dawn il-valutazzjonijiet qed jitqiesu li jirriflettu l-valur proprju tal-vetturi de quo;

(vi) ma gie bl-ebda mod ikkontestat il-kalkolu tad-DSS dwar kif wasal għal ħlas żejjed in kwistjoni li madanakollu jidher li huwa wieħed maħdum b'mod ġust u anke wieħed li huwa favur l-appellant peress il-valur tal-vetturi li ittieħed mid-DSS huwa dak tal-lum u mhux il-valur tal-vetturi meta ġew akkwistati;

Fid-dawl ta' dan l-Arbitru jiċċad l-appell u jikkonferma d-deċiżjoni appellata."

L-Appell

6. L-appellanta appellat mid-deċiżjoni tal-Arbitru fil-21 ta' Frar, 2023 fejn qiegħda titlob lil din il-Qorti għar-revoka tagħha, bl-ispejjeż kontra l-appellat. Tgħid li l-aggravji tagħha huma dawn: (i) il-vetturi in kwistjoni ma jaqgħux taħt id-dispożizzjonijiet tal-para. (a) tal-Artikolu 1 tat-Taqsima III tat-Tieni Skeda tal-Kap. 318; u (ii) il-valur tal-vetturi huwa ferm iktar baxx u ma kienx hemm assi oħra li l-benefiċjarju seta' jiddisponi minhom.

7. L-appellat wieġeb fit-22 ta' Marzu, 2023, fejn issottometta fl-ewwel lok li l-appell ma jiswiex safejn dan sar minn Lorenzo Attard u Maria Portelli, stante li dawn ma kienux jagħmlu parti mill-proċeduri quddiem l-Arbitru, u għalhekk kien hemm il-ħtieġa li ssir korrezzjoni fl-okkju. Il-Qorti tirrileva li din il-kwistjoni ġiet sorvolata permezz tal-korrezzjoni awtorizzata permezz tad-digriet tagħha tat-18 ta' Ottubru, 2023. Għar-rigwardta-mertu tal-appell, l-appellat isostni li dan huwa nfondat, u l-appell interpost għandu jiġi miċċud, bl-ispejjeż taż-żewġ istanzi kontra l-appellanta.

Konsiderazzjonijiet ta' din il-Qorti

8. Il-Qorti sejra tgħaddi sabiex tikkunsidra l-aggravji tal-appellanta, flimkien mat-twegiba tal-appellat, u dan filwaqt li tqis ukoll l-osservazzjonijiet tal-Arbitru kif jirriżultaw fid-deċiżjoni appellata.

9. L-appellanta tippreżenta żewġ aggravji fejn l-ewwel wieħed jirrigwarda l-klassifikazzjoni tal-vetturi in kwistjoni skont il-para. (a) tal-artikolu 1 tat-Taqsima III tat-Tieni Skeda tal-Kap. 318, fejn qiegħda tikkontendi li tali klassifikazzjoni mhijiex korretta. It-tieni aggravju tagħha jittratta l-valur totali tal-assi tal-benefiċjarju, fejn tgħid li l-valur tal-vetturi kellu jkun ferm iktar baxx, u għajr għad-dar residenzjali li kienet taqa' fil-komunjoni tal-akkwisti, ma kienx hemm assi oħra disponibbli.

10. L-appellat iwieġeb għall-ewwel aggravju billi jirrileva li t-Taqsima III tat-Tieni Skeda tal-Kap. 318 tirrigwarda għajjnuna medika bla ħlas, filwaqt li fil-każ odjern kien qiegħda tintalab rifiżjoni tal-Pensjoni tal-Età. Jissottometti li d-dispożizzjonijiet rilevanti tal-ligi huma dawk tal-artikolu 66 tal-Kap. 318 u t-Taqsima IV tat-Tieni Skeda, u jgħaddi sabiex jiċċita dawk id-dispożizzjonijiet. Jikkontendi li l-leġislatur bil-kelma '*proprietà*' hawnhekk kien qiegħed jagħmel riferiment ukoll għal mobbli bħal vetturi, u meta xtaq jeskludi kategorija partikolari dan għamlu espressament, kif filfatt sar fir-rigward tal-Għajjnuna Medika bla ħlas. Jgħid li għalhekk l-appellanta mhijiex korretta meta tgħid li l-vetturi m'għandhomx jittieħdu in konsiderazzjoni. Dwar it-tieni aggravju tal-appellanta, l-appellat jissottometti li l-valur tad-dar matrimonjali ma kienx ittieħed in konsiderazzjoni. Jispjega li persuna li tapplika għall-Pensjoni tal-Età

jista' jkollha vettura waħda, u fil-każ fejn il-konjuġi jkollha l-liċenzja tas-sewqan, huwa aċċettat li jkollhom vettura kull wieħed. Iżda fejn hemm vetturi oħra, il-valur tagħhom jiġi kapitalizzat, u mill-ammont jitnaqqas €585 x 5.5%, u l-bilanċ jinqasam fuq tnejn u ħamsin ġimgħa li jitnaqqas mill-pensjoni. L-appellat jispjega li fil-każ odjern u kif jirriżulta mill-*workings* eżebiti quddiem l-Arbitru, id-Dipartiment kien ħa konjizzjoni ta' żewġ vetturi biss, jiġifieri dik tal-għamla 'Dodge' u l-oħra tal-għamla 'Land Rover'. Iżda mbagħad kien irriżulta li l-ammont tal-komputazzjoni kien ogħla mir-rata tal-Pensjoni tal-Età tal-konjuġi li kienu jikkwalifikaw għaliha it-tnejn li huma. Għalhekk fuq il-*workings* inħoloq *overpayment*, u kuntrarjament għal dak li qiegħda tikkontendi l-appellanta, m'hemmx bżonn li l-valur tal-vetturi jilħaq €23,300 biex konjuġi ma jkunux intitolati għall-Pensjoni tal-Età jew għal rati inqas. Hawnhekk huwa jagħmel riferiment għall-para. 2 tat-Taqsima IV tat-Tieni Skeda tal-Kap. 318, u anki għall-para. 2 tat-Taqsima I tat-Tieni Skeda, u spjega kif huwa kien ħa in konsiderazzjoni biss żewġ vetturi minn erba', li kienu l-aktar tnejn qodma, u b'hekk ittieħdet stima. Kompla jispjega kif imbagħad tnaqqas l-ewwel €585 tal-valur komplessiv li mbagħad gie mmultiplikat bil-5.5% u diviż b'52, sabiex b'hekk wasal għall-ammont li kellu jitqies bħala dak rappreżentanti l-ammont ta' rizorsi li għandu jitnaqqas mill-ammont fil-ġimgħa tal-pensjoni. L-appellat jgħid li nstab li kien hemm *overpayment*, u għalhekk l-appellanta ntalbet tirrifondi s-somma ta' €857.99 tal-Pensjoni tal-Età li hija kienet irċeviet għall-perijodu bejn is-6 ta' Ottubru, 2007 sat-30 ta' Lulju, 2021. B'hekk jikkontendi li l-aggravju tal-appellanta huwa nfondat, u għandu jiġi miċħud.

11. Il-Qorti tgħid li l-appellanta għandha raġun meta targumenta permezz tal-ewwel aggravju tagħha li l-vetturi in kwistjoni m'għandhomx jiġu kkunsidrati

bħala oġġetti mobbli għall-fini tal-valur li għandu jittieħed in konsiderazzjoni. Iżda tgħid ukoll li kif sewwa jirrileva l-appellat, il-para. (a) tal-artikolu 1 tat-Taqsima III tat-Tieni Skeda tal-Kap. 318 mhuwix rilevanti għall-każ odjern. Tirrileva li huwa filfatt il-para. (a) tal-artikolu 1 tat-Taqsima 1 tal-istess Skeda li għandu jiġi applikat għall-każ odjern, u hawnhekk tqis li jkun opportun għall-fini ta' kjarezza li tagħmel riferiment għad-dispożizzjonijiet rilevanti tal-liġi. Tibda billi tagħmel riferiment għall-Artikolu 1 tat-Taqsima IV, li kif sewwa jissottometti l-appellat, id-dispożizzjonijiet tiegħu huma rilevanti għall-każ odjern:

“1. Sabiex jinħadmu x'inhuma l-mezzi għall-finijiet tal-artikolu 66, għandhom jitqiesu kull proprjetà inkluża kull proprjetà mqiegħda fi trust (minbarra d-dar tar-residenza) dħul jew privileġġ skont kif imsemmi fil-paragrafu 1 tat-Taqsima I ta' din l-Iskeda; u bla ħsara għad-dispożizzjonijiet tal-paragrafu 3 ta' din it-Taqsima, meta l-limiti indikati fl-imsemmi proviso li hemm mal-paragrafu 1(a) tat-Taqsima I ta' din l-Iskeda jinqabżu, il-persuna li tkun qed titlob li tingħata Pensjoni tal-Età skont il-każ, għandha titqies li ma tkunx intitolata għal dik il-pensjoni:”

12. L-appellat jikkontendi li l-leġislatur permezz tal-kelma '*proprjetà*' qiegħed jirreferi għal kull tip ta' proprjetà u mhux dik immobbli biss, u għaldaqstant vetturi huma nkluzi. Il-Qorti ma taqbilx. L-artikolu 1 appena ċċitat jagħmel riferiment għall-para. 1 tat-Taqsima 1 tal-istess Skeda li jgħid hekk:

“a) il-valur ta' kull proprjetà inkluża kull proprjetà mqiegħda fi trust (minbarra d-dar tar-residenza) ta' dik il-persuna li tkun, jew tista' tkun, investita jew tintuża bi qligħ, bl-eskluzjoni ta' għamara, ġojjellerija u ħwejjeġ oħra personali.”.

13. Il-Qorti tgħid li l-liġi tikkwalifika l-proprjetà li tagħha għandu jittieħed il-valur tagħha, dik li hija jew li tista' tkun użata għall-fini ta' investment jew bi qligħ, u dan ma jidhirx li huwa l-każ hawnhekk. Ma jirriżultax li l-vetturi li

tagħhom ittieħed il-valur tagħhom qegħdin jew jistgħu jipprovdu x'introjtu, għaliex wara kollox dan huwa l-għan aħħari ta' dawn id-dispożizzjonijiet. Fil-mument, kif jirriżulta min-notament fil-*file* ipprezentat mill-appellat tali vetturi saħansitra jinsabu '*garaged*'.

14. Għaldaqstant il-Qorti ssib l-ewwel aggravju tal-appellanta ġustifikat u tilqgħu, filwaqt li ladarba d-deċiżjoni appellata għandha tiġi revokata flimkien mad-deċiżjoni tal-appellat, il-Qorti tastjeni milli tieħu konjizzjoni tat-tieni aggravju tagħha.

Decide

Għar-raġunijiet premissi l-Qorti taqta' u tiddeċiedi dwar l-appell tal-appellanta, billi tilqgħu u tirrevoka d-deċiżjoni appellata u anki d-deċiżjoni tal-appellat tas-27 ta' Settembru, 2021, bl-ispejjeż taż-żewġ istanzi kontra l-istess appellat.

Moqrija.

**Onor. Dr Lawrence Mintoff LL.D.
Imħallef**

**Rosemarie Calleja
Deputat Registratur**